

Jaap Hogeling, 25 jaar directeur van ISSO

“Een leuk baantje om je te oriënteren”

Bij zijn verschijning op congressen, bijeenkomsten en vergaderingen weten ingewijden in de installatiesector direct wie er aanwezig is. ‘Jongens, ISSO is ook aanwezig, we kunnen beginnen.’ Of hij het leuk vindt of niet, na 25 jaar directeurschap is Jaap Hogeling ISSO geworden. Ook andersom is het – tegen zijn zin – vaak niet anders. Een carrière die begon doordat de hoogleraar die Hogeling bij zijn afstuderen begeleidde, het directeurschap van ISSO aanraadde als “een leuk baantje om je te oriënteren”.

Jaap Hogeling was in 1978 de eerste fulltime directeur van het Instituut voor Studie en Stimulering van Onderzoek op het gebied van gebouwinstallaties. Vier jaar eerder, in 1974, was ISSO opgericht en kende sinds die tijd een parttime directeur, de heer Van der Chijs. Hij was tevens docent installatietechniek aan de TH Delft. “In die eerste jaren was ik, evenals Van der Chijs voor mij, directeur maar tevens de enige

Al 25 jaar het gezicht van ISSO.

medewerker van ISSO. Van der Chijs heeft de eerste vijf of zes ISSO-publicaties verzorgd waarna ik het heb overgenomen”, vertelt Hogeling nu.

HOUGLERAAR BOEKE

De keuze van Hogeling voor de baan als directeur van ISSO was voor een belangrijk deel op aanraden van zijn toenmalige hoogleraar, professor Boeke. “Ik studeerde aan de TH Delft in de richting Klimaatregeling en Koudetechniek. Ik was in mijn afstudeerfase bezig, toen professor Boeke me vroeg of ik geen zin zou hebben om een tijdje directeur van ISSO te worden. Het was volgens hem een leuk baantje waarin ik me zou kunnen oriënteren en zo ideeën kon opdoen voor welke richting ik later in de installatietechniek op zou willen gaan. Maar goed, 25 jaar later ben ik dus nog steeds geen grotere uitdaging dan deze functie tegengekomen.”

“Ik begon op relatief jonge leeftijd, ik was 17 jaar, met een studie op de TH Delft. Na het behalen van mijn HBS-B diploma in Leiden, ging ik in eerste instantie natuurkunde studeren. Nadat ik na twee jaar mijn propedeuse op zak had, wilde ik er toch niet mee verder. De

ISSO-info nummer 21

- 2 Jaap Hogeling, 25 jaar directeur van ISSO
- 3 ir. W.H. Knoll over Jaap Hogeling, 25 jaar directeur van ISSO
- 4 Verkeerde pagina in handboek

KBI informeert via e-mail nieuwsbrief

De Stichting Kwaliteitsborging Installatiesector (KBI) stuurt aan iedereen die interesse heeft in procescertificering elk kwartaal de digitale nieuwsbrief ‘KBI Nieuws’. Deze nieuwsbrief bevat alle noviteiten en wetenswaardigheden rond de certificering in de installatiesector. Zo vindt u in de laatste editie, nieuwsbrief 2 van maart 2003, informatie over tarieven voor de afgegeven certificaten, achtergrondinformatie, veelgestelde vragen over de BRL 6001 en een toelichting op de klachten- en beroepsregeling.

Wilt u deze gratis nieuwsbrief ook ontvangen, meldt u dan aan op de website van KBI of ISSO; www.stichtingkbi.nl of www.issso.nl

consequentie was dat ik, omdat ik mijn studie afbrak, eerst in militaire dienst moest. Na mijn diensttijd ging ik opnieuw aan de TH Delft installatietechniek studeren. Ik was toen al even in de twintig.”

INVLOEDRIJKE VAKGROEP

De vakgroep waarin Hogeling terecht kwam, was vrij omvangrijk. Er studeerden in zijn jaar in ieder geval heel wat

Jaap Hogeling als 'jonge directeur' in zijn beginjaren bij ISSO.

mensen die nu nog in de installatietechniek werken en veelal sleutelfuncties vervullen. Ook het aantal studenten dat toen voor de richting installatietechniek koos op de toenmalige TH, zou de huidige universiteiten met installatietechniek in huis toch wel met enige jaloezie vervullen, zo denkt Hogeling.

“In het laatste jaar van mijn studie hield ik me intensief bezig met het onderwerp koellastberekening. Hiervoor liep ik ook stage bij TNO (heette toen nog TPD/TNO) in Delft. Na mijn studie, toen ik bij ISSO ging werken, ben ik verder gegaan met dit onderwerp wat uiteindelijk resulteerde in ‘mijn’ eerste ISSO-publicatie.” Overigens was dit onderwerp niet de casus van zijn afstudeer-

scriptie. “Ik studeerde af op de ontwikkeling van computerprogramma’s. Maar dat is een oneindig onderwerp. Het is een studie die nooit afkomt. Daar zou ik nu nog mee bezig kunnen zijn.” Wellicht om die reden, adviseerde zijn hoogleraar prof. Boeke om voor de toen vrijkomende baan bij ISSO te kiezen. Het was een sprong in het diepe, die uiteindelijk heel goed uitpakt. En de titel van directeur, die hij toen mocht voeren, had veel minder gewicht dan die nu heeft. “De stichting moest statutair een directeur hebben. En omdat ISSO in die tijd maar één medewerker in dienst kon hebben, was ik automatisch directeur. Dat ik me uiteindelijk kon inwerken in de materie en dat ik me bij ISSO al vrij snel op mijn gemak voelde, komt vooral door de steun die ik kreeg van ir. W.H. Knoll, die al vanaf de oprichting via het bestuur van ISSO betrokken is bij de stichting. Niet veel later kreeg ik ook veel steun van Egbert Wagenaar, hoofd technologie bij eerst ACI en later VNI.”

SECTOR MOBILISEREN

Als Hogeling begin 1978 bij ISSO binnenkomt, is het zijn taak om nieuwe projecten op te zetten. Hij moest daarvoor hulp uit de installatiesector mobiliseren. “Het inschakelen van deskundigen uit het vak verliep toen relatief makkelijker. De mensen hadden in ieder geval meer vrije tijd of konden meer tijd vrijmaken. Veel mensen beleefden de techniek als een hobby waarmee men ook ’s avonds bezig wilde zijn. Ik denk tevens dat men sneller bereid was om zich beschikbaar te stellen voor een hoger doel”, zegt Hogeling wanneer hij een vergelijking maakt met de situatie vandaag. “Ik wil daarmee niet zeggen dat mensen nu onwilliger zijn of minder gepassioneerd voor het vak zijn. Maar het is een onweerlegbaar feit dat mensen nu veel meer activiteiten om handen hebben, ook in hun vrije tijd.” In de eerste jaren huurde ISSO, en dus Jaap Hogeling, een kantoor in het gebouw van de Stichting Bouwresearch (SBR). Dit heeft wel tot iets, maar niet tot al te veel integratie van de bouw- en

installatiesector gezorgd. “Ik denk dat ons werk op het gebied van de installatietechniek, vooral in die tijd, wat te technologisch voor de bouwsector was. Desondanks zijn er in het verleden toch zeker tien gezamenlijke publicaties met SBR uitgekomen.”

NIEUWE WERKWIJZE

Het belang en de status van ISSO waren in Nederland al vrij snel na de oprichting gevestigd. Dat gebeurde bijvoorbeeld toen onderwerpen in ISSO-publicaties als normen bij het Nederlands normalisatie-instituut (NEN) werden vastgelegd. Het gaat dan onder meer om warmteverlies- luchtkanaal, leidingnetten en koellastberekeningen. Ook kon ISSO in met name de jaren tachtig en het begin van de jaren negentig fundamenteel onderzoek laten uitvoeren, bijvoorbeeld door TNO. “In de laatste tien jaar is daar verandering in gekomen. Was ons werk in de eerste jaren vooral gericht op ontwerp- en berekeningsmethoden. Nu is er een duidelijke ontwikkeling waardoor wij ons meer bezighouden met het beschrijven van processen om een bepaalde kwaliteit te garanderen. Prestatie-eisen zijn nu leidend. Het Model Kwaliteitsborging Installatietechniek (MKI) is daarvan een duidelijke exponent die in veel van de moderne ISSO-publicaties een rode draad vormt. Ook de procescertificaten, de BRL’s, zijn daarvan een uitvloeisel. Bovendien is ISSO in de afgelopen jaren veel omvatter geworden. Zeker nu de brancheorganisaties Uneto en VNI gefuseerd zijn tot een grote belangenbehartiger voor alle installatiedisciplines in Nederland, zal ook het werk van ISSO zich nadrukkelijk op alle vakgebieden richten

ALTIJD BOEIEND

“Werken bij ISSO stelt onmiskenbaar specifieke eisen aan de medewerkers”, zo moet Hogeling beamen. “Begin jaren tachtig kwamen vrijwel tegelijk de eerste twee projectleiders in dienst. Dat waren Harry van Weele en Jan Aerts. Zij kwamen binnen op een specifiek project en deden de begeleiding daarvan aan-

vankelijk parttime, in combinatie met hun werk voor de TU Delft. Niet al te lang daarna kwamen ze fulltime in dienst bij ISSO. Ik heb ze daarna nooit meer kunnen overhalen om te vertrekken”, zegt hij met glimlach. En serieus: “Ik heb zeker wel eens gezegd of ze niet eens ‘buiten de deur’ wilden gaan kijken. Maar daar hebben ze nooit zo goed naar geluisterd.”

Jaap Hogeling kan het eigenlijk heel goed begrijpen dat zijn medewerkers van het eerste uur nog steeds bij ISSO werken. Want de basis voor hun honkvastheid geldt in feite even sterk voor hemzelf. “Bij ISSO zit je echt op de voorplecht van het installatieschip. Je krijgt als eerste met alle nieuwe ontwikkelingen te maken. Bovendien heb je in dit werk met de meest vooraanstaande mensen in de installatiesector te maken.

Kortom, dit werk blijft altijd boeien.” Natuurlijk moet je de nodige capaciteiten hebben om het werk als projectleider bij ISSO goed te kunnen doen. Hogeling zet ze op rij: “We moeten geduld hebben en vooral ons einddoel in de gaten blijven houden. Vragen stellen is heel makkelijk. Iedereen kan kanttekeningen plaatsen. Wij moeten in elk project het kaf van het koren scheiden. Uiteindelijk moet alleen de essentie overblijven en die moet in de praktijk toepasbaar zijn. En niet in de laatste plaats moet de inhoud technisch kloppen. Ook die verantwoordelijkheid ligt bij ons.”

ANDERE AANBIEDINGEN

De functie van Jaap Hogeling is al lang niet meer die van projectleider pur sang. Toch blijft hij bij bepaalde projec-

ten en publicaties betrokken. Bovendien speelt hij een voorname rol in veel Europese technische commissies die met de installatietechniek te maken hebben. “Eigenlijk zou ik me alleen nog met de koers van ISSO en beleidsvorming moeten bezighouden. Maar vanwege praktische, financiële overwegingen – en omdat ik het leuk vind – blijf ik toch projecten begeleiden. Dat ik voor velen hét gezicht van ISSO ben, realiseer ik me. Ik probeer zoveel als mogelijk andere mensen van ISSO naar voren te schuiven, voor bijvoorbeeld bijeenkomsten of presentaties. Want de vereenzelviging van Jaap Hogeling en ISSO brengt namelijk het nadeel met zich mee dat mensen, die mij al 15 of 20 jaar tegenkomen, denken dat ISSO niet verandert. Maar dat is dus absoluut niet zo.” Hogeling verwacht dat de activiteiten

ir. W.H. Knoll,

oud-voorzitter van de Raad van Begeleiding van ISSO en 'mentor' van Jaap Hogeling

Iets zeggen over 25 jaar Jaap Hogeling bij ISSO is een reis terug in de tijd; terug naar het prille begin van ISSO, waarbij de oprichters tastend en zoekend een weg trachtten te vinden. Wij wilden het ideaal realiseren van een – door samenwerking tot stand gekomen – gerespecteerd en technisch wetenschappelijk gefundeerd vakgebied.

ISSO was in 1973 heel schuchter begonnen, omdat lang niet iedereen inzag dat we de krachten moesten bundelen om verder te komen. Die verdere ontwikkeling was niet zo simpel omdat ISSO nauwelijks over fondsen beschikte. De stichting had slechts één gehonoreerde kracht, die twee dagen per week voor ISSO werkte. Dit parttime werken voorkwam een aantal problemen; deze medewerker was namelijk in dienst van de TH-Delft, waardoor huisvesting en bureauondersteuning waren opgelost.

Toen hij evenwel in september 1977 stopte was de vraag: wat nu? Gelukkig

had prof. Boeke een afstudeerder die het wel twee jaar zou willen doen. Maar waar moesten we hem onderbrengen en hoe konden we hem coachen? In hoeverre speelde het ontbreken van praktijkervaring een rol? ISSO pretendeerde immers de noodzakelijke technisch wetenschappelijke onderbouwing aan het vakgebied te willen geven en normstellend te werk te willen gaan. In dat verband is, naast een goede vakopleiding, ook ervaring heel belangrijk.

Gelukkig beschikte ISSO in het Bestuur en in de Raad van Begeleiding over een aantal deskundige begeleiders. Ook het huisvestingsprobleem werd na lang overleg opgelost doordat ISSO min of meer introk bij de Stichting Bouwresearch. Zo kwam Jaap Hogeling op 1 februari 1978 als eerste full time medewerker in dienst van ISSO; hij moest toen overigens nog wel afstuderen. De gok van toen is bijzonder goed uit-

gepakt. Als ik nu, 25 jaar later, terugkijk op de ontwikkeling van ISSO, dan is de droom van destijds dankzij Jaap Hogeling – en alle anderen vakgenoten die belangeloos meewerkten – toch waarheid geworden. ISSO staat er, als een instituut voor het vakgebied met normgevende publicaties. Een instituut dat erkend wordt door andere disciplines in de bouw maar ook door vakgenoten internationaal.

Persoonlijk denk ik met genoegen terug aan de lange jaren van mijn samenwerking met Jaap waarin ik als voorzitter van de Raad van Begeleiding functioneerde. Het waren jaren waarin ISSO steeds groeide en zich opwerkte tot de volwaardige plaats in de bouwen installatiewereld die het nu heeft. Het nadeel was wellicht dat we het daardoor te druk hadden om ook aan de persoonlijke aspecten van ons contact aandacht te besteden. Maar die aspecten waren gevoelsmatig zeker aanwezig.”

“Een gok die uiteindelijk bijzonder goed uitpakte.”

van ISSO de komende jaren nog wel iets zullen groeien. ISSO wil nadrukkelijker zijn 'klanten' opzoeken. Dat betekent meer bijeenkomsten organiseren waarop informatieverspreiding zal plaatsvinden. Ook wil ISSO een helpdeskfunctie vervullen voor meerdere installatiedisciplines.

"Wat mezelf betreft, is het niet realistisch om te veronderstellen dat ik hier nog wegga. Ook voor de laatste vijf tot tien jaar van mijn carrière liggen hier nog voldoende uitdagingen. Ik heb regelmatig aanbiedingen van marktpartijen gekregen. En die aanbiedingen waren best aantrekkelijk, als het gaat om functie en salaris. Maar elke keer, als ik alle zaken weer eens afweeg, is mijn conclusie steeds hetzelfde: mijn werk bij ISSO is uniek."

Rectificatie NTR 3216

In het artikel over de publicatie NTR 3216 Binnenriolering in ISSO Info 20 is abusievelijk een prijs vermeld van € 105,-. De juiste prijs is € 110,- (inclusief BTW). NTR 3216 kunt u bestellen bij NEN.

INSTRUCTIEBIJENKOMSTEN NTR 3216

De aanmelding voor deze regionale instructiebijeenkomsten over NTR 3216 verloopt naar verwachting. De bijeenkomsten vangen steeds aan om 16.00 uur en eindigen om 20.00 uur. De plaatsen en data zijn als volgt:

Woerden:	25 maart 2003
Eindhoven:	26 maart 2003
Zwolle:	1 april 2003
Amersfoort:	2 april 2003
Haarlem:	16 april 2003
Rotterdam:	29 april 2003

U kunt een aanmeldingsformulier downloaden van de website van ISSO.

Verkeerde pagina in Handboek Installatietechniek

Bij de productie van Deel van het nieuwe Handboek Installatietechniek is per omgeluk de inhoud van pagina 1197 op de plaats van pagina 1097 terecht gekomen. De tekst van pagina 1197 komt nu twee keer voor en pagina 1097, die behoort tot paragraaf 4.7 'Koudeopwekking', ontbreekt.

De ontbrekende pagina kunt u op twee manieren verkrijgen: U kunt hem downloaden van de vernieuwde ISSO website (bij errata en dan handboek) waarna u deze pagina kunt printen. U kunt hem schriftelijk (via brief, fax of mail (isso@isso.nl)) bij ISSO opvragen waarna wij u de pagina toesturen zodat u hem in het handboek kunt plakken.

COLOFON

ISSO Info is een uitgave van

INSTITUUT VOOR
STUDIE EN STIMULERING
VAN ONDERZOEK
OP HET GEBIED VAN
GEBOUWINSTALLATIES

Bezoekadres

Kruisplein 25
(Weenapointgebouw B)
3014 DB Rotterdam

Postadres

Postbus 1819
3000 BV Rotterdam

Tel.

010 - 206 59 69

Fax

010 - 213 03 84

E-mail

info@isso.nl

Internet

www.isso.nl

Wat is ISSO

De Stichting Instituut voor Studie en Stimulering van Onderzoek op het gebied van gebouwinstallaties (ISSO) houdt zich bezig met het identificeren van kennis- vragen binnen de installatiesector, het ontsluiten en toegankelijk maken van deze kennis in de vorm van praktische ISSO-publicaties en het bevorderen van het gebruik van ISSO-publicaties als normstellende richtlijnen. Op 29 april 1974 werd ISSO opgericht door de volgende organisaties:

SAVI

Stichting
Aanbestedingsvraagstukken
Installatiesector

TVVL

Nederlandse Technische
Vereniging voor Installaties in
Gebouwen

UNETO-VNI

Ondernemersorganisatie voor de
installatiebranche en de techni-
sche detailhandel

in een later stadium traden de volgende organisaties toe:

ONRI

Organisatie van Nederlandse
Raadgevende Ingenieursbureaus

VABI

Vereniging voor Automatisering
in de Bouw en Installatietechniek